Operációs rendszerek BSc

1. Gyak.

2022. 02. 25.

Készítette:

Kopecskó Zsolt Bsc Mérnökinformatikus IVO46O

1. Linux parancsok

a. top parancs

A *top* parancs a Linux folyamatok megjelenítésére szolgál. Dinamikus valós idejű képet ad a futó rendszerről. Ez a parancs a rendszer összefoglaló információit és azon folyamatok vagy szálak listáját jeleníti meg, amelyeket jelenleg a Linux kernel kezel. A megjelenő interaktív parancsmódban a felső rész a folyamatok és az erőforrás-használati statisztikáit tartalmazza. Az alsó rész pedig a jelenleg futó folyamatok listáját tartalmazza. A *q* megnyomásával ki lehet lépni a parancs módból.

ıπ			kzsolt@	kzsolt-Thir	ıkPad-X2	60: ~	Q = 0	×
top - 17:38:40 up 10 min, 1 user, load average: 0,91, 0,83, 0,46 Tasks: 252 total, 1 running, 251 sleeping, 0 stopped, 0 zombie								
%Cpu(s): 5,5 us, 3,0 sy, 0,0 ni, 91,5 id, 0,0 wa, 0,0 hi, 0,1 si, 0,0 st								
MiB Mem : 7371,5 total, 3524,9 free, 1723,7 used, 2122,9 buff/cache								
MiB Swap: 2048,0 total, 2048,0 free, 0,0 used. 4865,4 avail Mem								
PID USER	PR N	NI VIRT	RES	SHR S	%CPU	%MEM	TIME+ COMMAND	7
1683 kzsolt	20	0 4149664	258480	107540 S	13,6	3,4	0:28.27 gnome-shell	
1537 kzsolt	20	0 562988	88532	55536 S	9,6	1,2	0:41.68 Xorg	
1453 kzsolt	9 -1	11 2723356	19960	15152 S	7,6	0,3	0:29.83 pulseaudio	
2471 kzsolt	20	0 3957920	446272	221808 S	2,0	5,9	1:09.16 firefox	
3486 kzsolt	20	0 2405584	92216	77964 S	1,0	1,2	0:00.53 Isolated Web Co	
3629 kzsolt	20	0 2404540	90624	77168 S	1,0	1,2	0:00.41 Isolated Web Co	
3420 kzsolt	20	0 2403484	90968	77392 S	0,7	1,2	0:00.44 Isolated Web Co	
3531 kzsolt	20	0 2403512	90508	77348 S	0,7	1,2	0:00.43 Isolated Web Co	
3552 kzsolt	20	0 2400708	90272	78104 S	0,7	1,2	0:00.43 Isolated Web Co	
3558 kzsolt	20	0 2403780	92764	79364 S	0,7	1,2	0:00.46 Isolated Web Co	
3596 kzsolt	20	0 2401432	90116	77560 S	0,7	1,2	0:00.46 Isolated Web Co	
3602 kzsolt	20	0 2403516	92628	78908 S	0,7	1,2	0:00.47 Isolated Web Co	
3697 kzsolt	20	0 2401180	91024	78712 S	0,7	1,2	0:00.37 Isolated Web Co	
3741 kzsolt	20	0 2400664	90784	78576 S	0,7	1,2	0:00.36 Isolated Web Co	
3745 kzsolt	20	0 2399416	89028	77068 S	0,7	1,2	0:00.32 Isolated Web Co	
115 root	20	0 0	0	0 I	0,3	0,0	0:01.30 kworker/1:2-events	

b. *vmstat* paranes

A vmstat (a virtuális memória statisztika) beépített megfigyelő segédprogram a memóriáról, a rendszerfolyamatokról, a lapozásról, a megszakításokról, a blokk I/O-ról, a lemezről és a CPU ütemezéséről történő információk beszerzésére szolgál. A parancs segítségével lehetőség nyílik a teljesítmény szűk keresztmetszeteinek feltárására, és segít diagnosztizálni a rendszer problémáit.

- Az -a kapcsoló használatával a rendszer inaktív és aktív memóriájának mennyisége jeleníthető meg kilobytes mértékegységben.

```
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~ Q = - □ 🗴

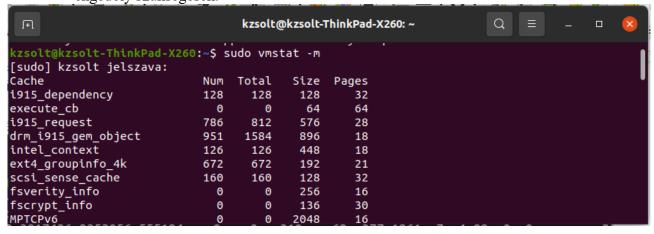
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$ vmstat -a

procs ------memory------swap------io-----system------cpu----

r b swpd free inact active si so bi bo in cs us sy id wa st
0 0 0 3817436 2353056 555124 0 0 310 62 377 1261 7 4 89 0 0

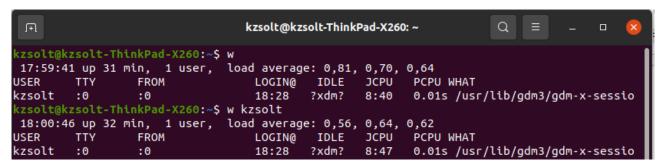
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$
```

 Az -m kapcsoló használatával a slab statisztika, mely kilistázza a kernel által kezelt adatobjektumokat és az általuk kezelt memóriát. Ehhez a művelethez szuperfelhasználói engedély szükségesek.

c. w parancs:

Kilistázza a bejelentkezett fiókokat. A bejelentkezés pillanatával, a bejelentkezett terminál ip címével.

- who

d. *uname* parancs

Az *uname* parancsot a processzor architektúrájának, a rendszer hostnevének és a rendszeren futó kernel verziójának meghatározására használjuk.

```
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~

kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~

Linux kzsolt-ThinkPad-X260 5.13.0-35-generic #40~20.04.1-Ubuntu SMP Mon Mar 7 09:18:32 UTC 2022 x86_64 x86_64 x86_64 GNU/Linux kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~

Linux kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~

Response in the control of the con
```

e. ps parancs

A Linux egy ps nevű segédprogramot biztosít számunkra a rendszer folyamataival kapcsolatos információk megtekintéséhez, amely a "folyamat állapota" rövidítése. A ps parancs a jelenleg futó

folyamatok felsorolására szolgál, és ezek PID-jeivel, valamint néhány egyéb információval, amik különböző beállításoktól függnek.

```
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~ Q = - □ 🗴

kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$ ps
PID TTY TIME CMD
2464 pts/0 00:00:00 bash
6130 pts/0 00:00:00 ps
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$
```

- ps -A, az összes process kiválasztása

```
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260: ~
zsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$ ps -A
   PID TTY
                    TIME CMD
                00:00:02 systemd
                00:00:00 kthreadd
     2 ?
     3 ?
                00:00:00 rcu gp
                00:00:00 rcu_par_gp
     6 ?
                00:00:00 kworker/0:0H-events_highpri
     9
                00:00:00 mm_percpu_wq
    10
                00:00:00 rcu tasks rude
                00:00:00 rcu_tasks_trace
    11
                00:00:00 ksoftirqd/0
    12 ?
                00:00:01 rcu_sched
    13
    14
                00:00:00 migration/0
```

- ps -Al, az összes process kilistázása hosszú formátumban

```
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260: ~
                                                                            Q
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$ ps -Al
                      PPID C PRI NI ADDR SZ WCHAN TTY
      UID
               PID
                                                                      TIME CMD
 S
4
1
 S
        0
                         0
                            0
                                80
                                     0 - 42246 -
                                                                  00:00:02 systemd
 S
                 2
                         0
                            0
                                80
                                     0 -
                                              0 -
                                                                  00:00:00 kthreadd
1
1
1
                 3
                                60 -20 -
        0
                         2
                            0
                                              0 -
                                                                  00:00:00 rcu_gp
                                                                  00:00:00 rcu_par_gp
 Ι
        0
                4
                         2
                            0
                                60 - 20 -
                                              0 -
                б
                         2
                            0
                                                                  00:00:00 kworker/0:0H-events_h
        0
                                60
                                   - 20
                                              0
                                                                  00:00:00 mm_percpu_wq
        0
                9
                            0
                                60
                                   - 20
                                              0
                                                                  00:00:00 rcu_tasks_rude
        0
                10
                            0
                                80
                                     0
                                              0
1
1
  S
                         2
                            0
                                                                  00:00:00 rcu tasks trace
        0
                11
                                80
                                     0 -
                                              0 -
        0
                             0
                                80
                                     0 -
                                              0 -
                                                                  00:00:00 ksoftirqd/0
                          2
                            0
                                80
                                                                  00:00:01 rcu_sched
        0
                13
                                     0 -
                                              0 -
 S
        0
                14
                         2
                             0
                               -40
                                              0
                                                                  00:00:00 migration/0
```

- ps -AlF hosszú formátumú kilistázás teljes részletességgel, az átadott paraméterekkel.

```
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260: ~
                                                                                                                                                          Q =
solt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$ ps -AlF
                                           C PRI NI ADDR SZ WCHAN
0 80 0 - 42246 -
S UID
                       PID
                                  PPID
                                                                                      RSS PSR STIME TTY
                                                                                                                                TIME CMD
                                                                                                                                        /sbin/init splash
[kthreadd]
S root
                                       0
                                                                                   12592
                                                                                               0 17:27 ?
                                                                                                                          00:00:02
S root
I root
I root
                                           0
                                                80
                                                       0 -
                                                                   0
                                                                                               3 17:27 ?
                                                                                                                          00:00:00
                                                                                               0 17:27
                                                60
                                                     -20 -
                                                                                                                          00:00:00
                                                                                                                                         [rcu_gp]
                                                                                                                                        [rcu_par_gp]
[kworker/0:0H-events_highpri]
                                                60
                                                                                               0 17:27
                                                                                                                          00:00:00
                                                60
60
80
   root
                                                                                                                          00:00:00
                                       2
2
2
2
2
                                           0
0
0
                                                                                                                          00:00:00 [kmorker/0:0n-eve

00:00:00 [mm_percpu_wq]

00:00:00 [rcu_tasks_rude_]

00:00:00 [rcu_tasks_trace]

00:00:00 [ksoftirqd/0]

00:00:02 [rcu_sched]

00:00:00 [migration/0]
I root
                                                     - 20
                                                                    0
                                                                                               0 17:27 ?
                                                       0
                                                                    0
S root
                         10
                                                                                         0
                                                                                               0 17:27
S root
                                                80
                                                                    0 -
                                                                                         0
                                                                                               0 17:27
   root
```

- ps -AlFH, megmutatja a szálakat is.

```
a =
                                                                        kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260: ~
 xzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$ ps -AlFH
F S UID PID PPID C PRI NI ADDR SZ WCHAN
L S root 2 0 0 80 0 - 0 -
L I root 3 2 0 60 -20 - 0 -
                                                                                    RSS PSR STIME TTY
                                                                                                                            TIME CMD
                                                                                                                      00:00:00 [kthreadd]
1 S root
1 I root
                                                                                            2 17:27
0 17:27
                                                                                       0
                                                                                                                                       [rcu_gp]
[rcu_par_gp]
[kworker/0:0H-events_highpri]
                                                                                                                       00:00:00
   I root
                                                 60
                                                      -20
                                                                                              0 17:27
                                                                                                                       00:00:00
  I root
                                            0 0 0
                                                     -20 -
                                                                    0 -
                                                                                             0 17:27 ?
                                                                                                                       00:00:00
1 I root
                                                                                                                                        [mm_percpu_wq]
[rcu_tasks_rude_]
[rcu_tasks_trace]
[ksoftirqd/0]
                            9
                                                                    0 -
                                                                                             0 17:27 ?
0 17:27 ?
                                                 60
                                                     -20
                                                                                       0
                                                                                                                       00:00:00
                                                 80
                           10
                                                        0
                                                                                                                       00:00:00
  S root
                                                                    0
   S root
                                                 80
                                                                                             0 17:27
                                                                                                                       00:00:00
  S root
I root
                                                 80
                                                                                              0 17:27
                                                                                                                       00:00:00
                                            0 0
                                                80
- 40
                                                        0
                                                                    0
                                                                                        0
                                                                                             0 17:27 ?
                                                                                                                       00:00:02
                                                                                                                                        [rcu_sched]
                                                                    0
                                                                                             0 17:27
                                                                                                                                        [migration/0]
[idle_inject/0]
   S root
                           14
                                                                                                                       00:00:00
                                                                                                                       00:00:00
   S root
```

- ps ax, megmutatja a szerver processeit

- *ps axu*

```
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260: ~
zsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$ ps axu
ISFR PID %CPU %MEM VSZ R:
                                                  RSS TTY
                                                                     STAT START
                                                                                        TIME COMMAND
USER
                    1 0.0 0.1 168984 12592
2 0.0 0.0 0 0
3 0.0 0.0 0 0
                                                                                               /sbin/init splash
[kthreadd]
                                                                            17:27
                                                                                        0:02
root
                        0.0
0.0
0.0
root
                                                                                        0:00
                                                                      I<
root
                                                                            17:27
                                                                                        0:00
                                                                                               [rcu_gp]
                                                                                               [rcu_par_gp]
[kworker/0:0H-events_highpri]
[mm_percpu_wq]
                               0.0
                                             0
                                                                     I<
                                                                            17:27
17:27
                                                                                        0:00
root
                                                     0
                                0.0
                                             0
                                                                      I<
                                                     0
                                                                                        0:00
root
                         0.0
                                0.0
                                                                             17:27
                                                                                        0:00
root
                                                                                               [rcu_tasks_rude_]
[rcu_tasks_trace]
[ksoftirqd/0]
root
                         0.0
                                0.0
                                                     0
                                                                                        0:00
                        0.0
root
                                0.0
                                             0
                                                     0
                                                                            17:27
                                                                                        0:00
                   12
                        0.0
                                             0
                                                                                        0:00
root
                                0.0
                                                     0
                                                                            17:27
                                0.0
                         0.0
                                                                             17:27
                                                                                        0:02
                   13
                                                     0
                                                                                               [rcu sched]
root
                                                                                               [migration/0]
```

- ps -ejH, a process fa kinyomtatása

```
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260: ~
zsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$ ps -ejH
            PGID
                       SID TTY
                                            TIME CMD
   PID
                         0 ?
0 ?
0 ?
0 ?
0 ?
0 ?
                                       00:00:00 kthreadd
                                        00:00:00
                                                     rcu_gp
                                                     cu_par_gp
kworker/0:0H-events_highpri
                                       00:00:00
     б
               0
                                       00:00:00
                                                     mm_percpu_wq
rcu_tasks_rude_
rcu_tasks_trace
                                       00:00:00
               0
    10
                                        00:00:00
                                        00:00:00
                         0 ?
               0
                                       00:00:00
                                                     ksoftirqd/0
    13
               0
                                       00:00:02
                                                     rcu_sched
                                                     migration/0
    14
                                        00:00:00
               0
                                                      idle_inject/0
```

ps axjf, process fa

```
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260: ~
               ThinkPad-X260:~$ ps axjf
D PGID SID TTY
PPID
            PID
                                                          TPGID STAT
                                                                            UID
                                                                                     TIME COMMAND
                                      9 ?9 ?9 ?9 ?9 ?9 ?9 ?
                                                                                     0:00 [kthreadd]
                                                              -1 I<
                                                                                     0:00
                                                                                                  [rcu_gp]
                                                                                                  [rcu_par_gp]
[kworker/0:0H-events_highpri]
[mm_percpu_wq]
                           0
                                                              -1 I<
                                                                               0
                                                                                     0:00
               6
                           0
                                                              -1 I<
                                                                               0
                                                                                     0:00
                           0
                                                                                     0:00
                                                                                                  [rcu_tasks_rude_]
[rcu_tasks_trace]
[ksoftirqd/0]
                                                             -1 S
-1 S
-1 S
              10
                                                                                     0:00
                                                                                     0:00
    2
              12
                           0
                                                                               0
                                                                                     0:00
                           0
                                                                               0
                                                                                     0:02
                                                                                                  [rcu_sched]
              13
                                                              -1 I
              14
                           0
                                                                                     0:00
                                                                                                   [migration/0]
                                                                                                   [idle_inject/0]
```

- ps -p 1286 -o comm= (nálam a pidszám 1537), a pid nevét adja vissza

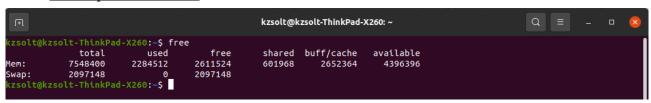
```
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260: ~
                                                                                                                          Q =
   PID TTY
                         TIME CMD
  2464 pts/0
8507 pts/0
                   00:00:00 bash
                   00:00:00 ps
zsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$ ps -p 8507 -o comm=
zsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$ ps -q 2095 -o comm=
zsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$ ps -a
  PID TTY
1537 tty2
                   TIME CMD
00:05:28 Xorg
00:00:00 gnome-session-b
  1565 tty2
  8556 pts/0
                   00:00:00 ps
zsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$ ps -p 1537 -o comm=
  olt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$
```

- ps -auxf | sort -nr -k 3 | head -5, az 5 legtöbb CPU memóriát fogyasztó folyamat azonosítása

```
Xorg

kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$ ps -auxf | sort -nr -k 3 | head -5
kzsolt 2471 9.3 7.4 4541008 563388 ? Sl 17:29 8:42 \ _ /usr/lib/firefox/firefox -new-window
kzsolt 7899 6.0 2.6 2557956 201848 ? Sl 18:43 1:07 | _ /usr/lib/firefox/firefox -contentproc -childID
129 -isForBrowser -prefsLen 8944 -prefMapSize 248739 -jsInitLen 279424 -parentBuildID 20220304153049 -appDir /usr/lib/firefox/browser 2471 true tab
kzsolt 1537 6.0 1.3 589904 99212 tty2 Rl+ 17:28 5:44 \ _ /usr/lib/xorg/Xorg vt2 -displayfd 3 -auth
/run/user/1000/gdm/Xauthority -background none -noreset -keeptty -verbose 3
kzsolt 1683 4.3 3.7 4414360 284404 ? Ssl 17:28 4:07 \ _ /usr/bin/gnome-shell
kzsolt 7470 4.0 3.1 2746892 236544 ? Sl 18:43 0:46 | \ _ /usr/lib/firefox/firefox -contentproc -childID
113 -isForBrowser -prefsLen 8944 -prefMapSize 248739 -jsInitLen 279424 -parentBuildID 20220304153049 -appDir /usr/lib/firefox/browser 2471 true tab
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$
```

f. *free* parancs, a fizikai memória és a swap által használt és szabad terület. Ezek összege, pufferek, szabad pufferek száma.

g. *iostat* parancs, a CPU statisztika és a számítógép I/O eszközei, a hálózati fájlrendszerek és a partíciók kijelzése

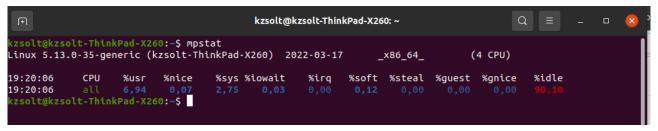
h. sar parancs (System Activity Report)

Használható a Linux rendszer erőforrásainak, például a CPU-használat, a memóriahasználat, az I/O-eszközök fogyasztása, a hálózatfelügyelet, a lemezhasználat, a folyamat- és szálkiosztás, az akkumulátorteljesítmény, a Plug and Play eszközök, a processzorteljesítmény, a fájlrendszer és egyebek figyelésére.

```
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260: ~
                                                                                                                                                       Q ≡
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$ sar --help
Használat: sar [ kapcsolók ] [ <időköz> [ <darabszám> ] ]
Main options and reports (report name between square brackets):
-B Paging statistics [A_PAGE]
-b I/O and transfer rate statistics [A_IO]
-d Block devices statistics [A_DISK]
             -d Block devices
-F [ MOUNT ]
Filesystems statistics [A_FS]
-H Hugepages utilization statistics [A_HUGE]
-I { <int_list> | SUM | ALL }
Interrupts statistics [A_IRQ]
              -m { <keyword> [,...] | ALL }
Power management statistics [A_PWR_...]
                           Keywords are:
                                        CPU instantaneous clock frequency
                                        Fans speed
CPU average clock frequency
                           FAN
                           FREQ
              IN Voltage inputs
TEMP Devices temperature
USB USB devices plugged into the system
-n { <keyword> [,...] | ALL }
Network statistics [A_NET_...]
                           Keywords are:
                                        Network interfaces
                                        Network interfaces (errors)
NFS client
NFS server
                           EDEV
                           NFS
                           NFSD
                                         Sockets (v4)
IP traffic
                            SOCK
                            TP
                           EIP
                                         IP traffic
                                                                             (errors)
                                         ICMP traffic
                           EICMP
                                                                     (v4)
                                                                             (errors)
                                         TCP traffic
                            TCP
                                         TCP traffic
                           ETCP
                                                                             (errors)
                           UDP
                                        Sockets (v6)
IP traffic
                            SOCK6
                            IP6
                                                                     (v6) (errors)
(v6)
(v6) (errors)
                                          IP traffic
                                         ICMP traffic ICMP traffic
                            ICMP6
                           EICMP6
                           UDP6
                                         UDP traffic
                                                                     (v6)
                            FC
                                         Fibre channel HBAs
                                         Software-based network processing
                           SOFT
                           Queue length and load average statistics [A_QUEUE]
                           Memory utilization statistics [A_MEMORY]
Swap space utilization statistics [A MEMORY]
                           CPU utilization statistics [A_CPU]
                           Kernel tables statistics [A_KTABLES]
Swapping statistics [A_SWAP]
                           Task creation and system switching statistics [A_PCSW]
TTY devices statistics [A_SERIAL]
```

i. mpstat

Az *mpstat* a processzorral kapcsolatos statisztikák jelentésére szolgál. Pontosan jeleníti meg a rendszer CPU-használatának statisztikáit. Információkat jelenít meg a CPU kihasználtságáról és teljesítményéről. Inicializálja az első processzort a 0-s CPU-val, a másodikat az 1-es CPU-val, és így tovább.

j. <u>pmap</u>

À Linuxban a *pmap* parancs egy folyamat memóriatérképének megjelenítésére szolgál. A memóriatérkép jelzi, hogyan oszlik el a memória.

```
kzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260: ~
 xzsolt@kzsolt-ThinkPad-X260:~$ pmap -x 1537
L537: /usr/lib/xorg/Xorg vt2 -displayfd 3 -auth /run/user/1000/gdm/Xauthority -background none -noreset -ke
1537:
eptty -verbose 3
Address
                    Kbytes
                                 RSS
                                        Dirty Mode Mapping
                                             0 г---- Хогд
000055708c52c000
                                 244
                       244
                                             0 г-х-- Xогд
000055708c569000
                       1608
                                1604
000055708c6fb000
                        484
                                 204
                                             0 г---- Xогд
                                           16 r---- Xorg
000055708c774000
000055708c778000
                         44
                                  44
                                           44 rw--- Xorg
000055708c783000
                        248
                                 176
                                          176 rw---
                                                        [ anon ]
                     26784
32768
                                        26536 rw---
9712 rw-s-
                                                          anon ]
shmid=0x18008 ]
000055708c85f000
                               26536
00007f9c398c0000
                                9712
00007f9c3b8c0000
                                            0 rw-s-
                     10240
                                   0
                                                           anon ]
```